

Najaarstrek bij het IJmeer

Henk J. Lichtenbeld

Zaterdag 13 oktober 1984. Samen met mijn zoon rijd ik om half acht naar het Muiderzand om te kijken of daar nog wat te zien is aan kleine zangertjes. En dan liefst niet alleen van die gewone zoals Tjiftjaf of Zwartkop, maar Bladkoninkje of dergelijke. Ze zijn er gezien!

Het is flink nevelig als wij om ongeveer acht uur op de plaats van bestemming aankomen en gaan lopen. De verspreid staande struiken en boompjes leveren in eerste instantie niets op. Boven ons daarentegen komt de trek aardig op gang en wij zien weldra de ene groep Vinken na de andere passeren. Niet zulke kleine groepjes van enkele exemplaren, nee, twintig stuks is wel haast het minimum. Als even later nog een vriend arriveert sjuouwen wij gedrieën door het mulle zand, waar door recreanten wel het een en ander aan vuil in de vorm van blikjes, plastic en papier is achtergelaten. Jammer!

De begroeiing brengt niet veel in de kijker. Een enkele Merel, een Tjiftjaf en een Heggemus, een paar Groenlingen en natuurlijk een stel Eksters. De aantallen van deze vogel beginnen mij zo langzamerhand te benauwen. Boven de dijk staat regelmatig een Torenvalk.

De meeste aandacht wordt echter opgeëist door de trek over ons heen. Groepen Spreeuwen, Vinken, één maal een Keep, Veldleeuweriken, enkele Boomleeuweriken en enkele groepjes Graspiepers trekken in een bijna niet aflatende stroom in zuidwestelijke richting. Zo nu en dan even aarzelend voor het water. Door de tegenwind zitten de meeste vogels flink laag en enkele groepen Spreeuwen vliegen zelfs het bekende 'huisje-boompje-beestje' patroon. Een groep van ongeveer veertig Grauwe Ganzen vliegt lichtelijk in verarring in tegengestelde richting en ver-

dwijnt richting Oostvaardersplassen.

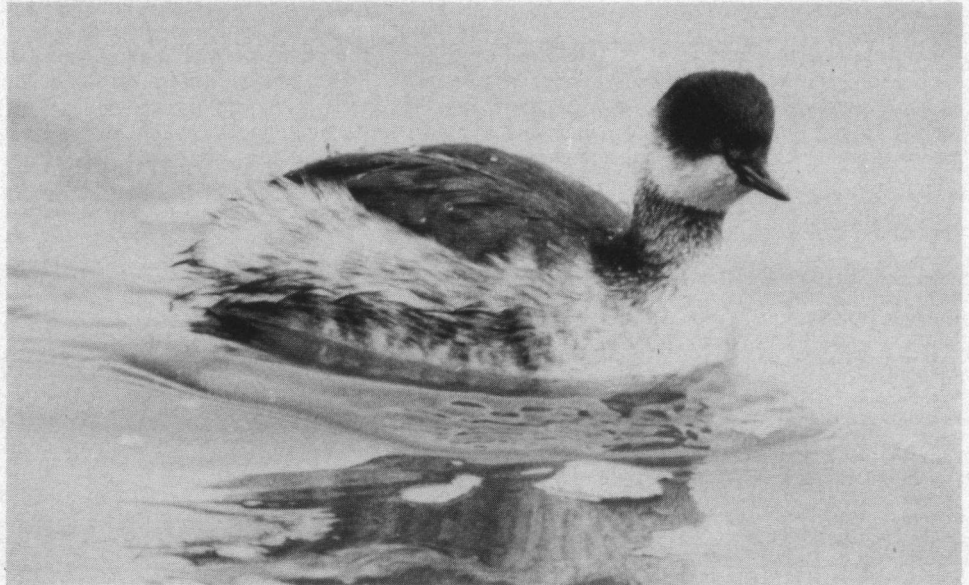
Op zee zien wij tussen enkele Meerkoeten een Geoorde Fuut in winterkleed. Verder op zee drijven een vijftientig-tal slapende Futen met de kop in de veren. Aangezien er geen zangertjes worden aangetroffen, besluiten wij enkele uren later om naar Pampushaven te gaan om te kijken of daar eendjes zitten en of daar nog wat bijzonders tussen te vinden is.

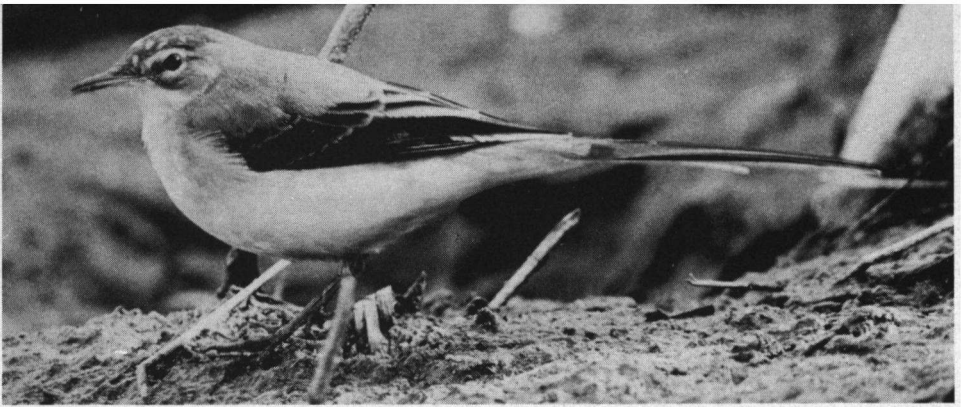
Na versterking van de inwendige mens, dat sjuouwen geeft wel een goede eelust, rijden wij richting Pampushaven, onderweg aan alle kanten voorbijgevlogen door Spreeuwen en Vinken.

Spoedig zien wij de steenhopen, die Pampushaven accentueren en schieten een van de parkeerplaatsjes op. Op het water ligt niet zo veel en direct wordt onze aandacht weer getrokken door troepen voorbijtrekkende Vin-

Op zee zien wij tussen enkele Meerkoeten een Geoorde Fuut in winterkleed.

Foto: Piet Munsterman.

In de loop van de paar uur, dat wij daar gestaan hebben, vlogen er enkele Grote Gele Kwikstaarten over. Foto: Henk Harmsen.

ken en Spreeuwen. Alle troepen volgen hier de dijk en vliegen ook hier vaak erg laag. Van onze standplaats uit gezien soms zelfs achter de dijk aan de binnenkant en dus gedeeltelijk onzichtbaar voor ons. Een stuk verder zien wij ze dan weer boven de dijk uitkomen. Enkele groepen moeten omhoog als er een auto aan komt, zo laag vliegen ze boven de dijk. Over het water komen troepen Kieviten zeer laag voorbijvliegen. Niet meer dan een halve meter boven de golfjes en sommige groepen in een compacte formatie. Wij gaan boven op een stapel betonnen bielzen zitten en zien dan groepen Kieviten en Veldleeuweriken onder ons door vliegen vlak boven het water. Aan de landzijde passeert een grote gemengde groep Kramsvogels en Spreeuwen, terwijl vervolgens het geluid van een Grote Gele Kwikstaart de aandacht van mijn metgezellen vraagt. Na een voor mij lange tijd zien wij hem aankomen en voorbijvliegen. Hoe hebben de jongens die al kunnen horen? In de verte zien wij een troep ganzen vliegen. De trek van Spreeuwen en Vinken gaat maar door. Zo nu en dan even een moment dat de lucht schoon is en dan zien wij uit het noordoosten al weer een groep Vinken aankomen. Slechts een enkele maal zit er een Keep tussen. De Graspiepers zijn vandaag niet zo talrijk. Wel horen de jongens enkele malen een Oeverpieper en die zien wij dan ook boven het water voorbijgaan. Wat donkerder van uiterlijk dan de Graspieper.

Dan plotseling nadert een flinke troep vogels op een hoogte van enkele honderden meters, hoog dus voor vandaag. Tot onze niet geringe verbazing zijn het 120 à 130 Kramsvogels, die in een losse formatie de dijk volgen. Goed is te zien hoe ze even verder aarzelen, als het ware samenklonteren tot een min of meer compacte formatie en dan weer verdergaan. De oorzaak van de aarzeling is natuurlijk de bocht in de dijk een paar kilometer terug richting Muiderzand en het daarachter liggende water.

In de loop van de paar uren dat wij daar gestaan hebben passeren nog twee Grote

Gele Kwikstaarten, in totaal zes Oeverpiepers en ook enkele Ringmussen. De aantallen Vinken, Spreeuwen, Kieviten, piepers enzovoort zijn niet geteld, maar aanzienlijk. Boven het riet langs de dijk aan de landzijde zien wij ook drie of vier maal een klein groepje Baardmannetjes als kleine helikoptertjes voorbij fladderen om even verder als stenen in het riet te vallen.

Vrijwel onder ons door passeert een Tapuit boven het water, een meter of zes uit de kant. Een éénling nog. Zijn soortgenoten zijn vermoedelijk allemaal al weg.

Als wij ten slotte opstappen en doorrijden naar de Knardijk zien wij onderweg nog steeds troepjes Spreeuwen en Vinken de dijk volgen. Tegen elkaar maken wij de opmerking dat het een erg goede trekdag moet zijn en klinkt duidelijk enige heimwee door naar de trekthelpost in 'Ridderoord' bij Maartensdijk.

De volgende dag hoorden wij overigens van vrienden dat op de Maasvlakte niets te bespeuren was geweest van trek. Daar was de zaak volkomen stil wat de trek betreft. Ook daar moet je dus wat geluk mee hebben.

Zo blijkt dan weer dat je in het ene deel van het land een voor ons gevoel goede trekdag hebt, terwijl in een ander deel van het land van trek niets te bemerken valt en men bij wijze van spreken van verveling naar huis gaat. Nog steeds is de vogeltrek even fascinerend als ondoorgroendelijk en blijft het geheel op mij een enorme indruk maken. Het heeft nog steeds niets van zijn aantrekkingskracht verloren en wij kijken altijd uit naar de maanden waarin dit natuurverschijnsel zich weer manifesteert.

Als wij ten slotte tegen een uur of vier thuis komen kijken wij terug op een mooie dag, waarvan het weer wat beter had mogen zijn — de zon begon te schijnen toen wij bijna thuis waren — maar waarop de vogels zich van een heel goede kant hebben laten zien. En nu maar weer uitkijken naar het volgende weekend.

H.J.L.